

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ім. Б.СТУПАРИКА

Вікторія Стинська

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Методичні рекомендації

Івано-Франківськ – 2016

УДК378.14
ББК 74.584.2
М – 54

Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації / Уклад. В.В.Стинська. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – 65 с.

Рецензенти:

Т.К.Завгородня – доктор педагогічних наук, професор,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника»

М.М.Чепіль – доктор педагогічних наук, професор,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені
Івана Франка

Друкується за рішенням науково-методичної ради
Педагогічного інституту ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені Василя Стефаника»
(протокол № 6 від 16 березня 2016 р.)

©В.В.Стинська, 2016

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах реформування системи освіти України набуває актуальності проблема професійної підготовки фахівців. Її розв'язання полягає у відродженні українським суспільством національної ідеї, відкритості зарубіжному досвіду, утіленні перспективних технологій розвитку, навчання, викладання у ВНЗ, що об'єктивно потребує підвищення вимог до освітньої системи та професійної підготовки фахівців високої кваліфікації. У цьому процесі особливої актуальності та визначального значення набувають методика, методи, технології та техніки викладання дисциплін у ВШ, що, в свою чергу, суттєво підвищує роль такої навчальної дисципліни, як «Методика викладання у вищій школі».

Навально-виховний процес у вищому навчальному закладі суттєво відрізняється від шкільного орієнтацією на оволодіння методами самостійної навчальної і науково-дослідної роботи, переходом освіти в самоосвіту, а також самостійністю регуляції студентами своєї поведінки та наявністю системи ціннісних відносин, що вже склалися.

Вивчення дисципліни «Методика викладання у вищій школі» передбачає підготовку національної еліти, яка здатна оволодіти освітньо-світоглядною парадигмою гуманітаризації, гуманізації і демократизації вищої освіти, забезпечує різнобічний розвиток особистості викладача і студента ВНЗ.

Мета курсу – надання студентам магістратури цілісної і логічно-послідовної системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації, розкриття концепції, основи теорії, методики і методології викладання дисциплін у системі вищої школи.

Завдання курсу:

- обґрунтування методологічних і теоретичних засад педагогічного процесу у вищій школі на сучасному етапі розвитку науки;
- висвітлення особливостей методів викладання у ВШ;
- ознайомлення зі структурою і змістом навчального процесу у ВНЗ;
 - пошук шляхів, прийомів, способів і засобів активізації пізнавальної діяльності студентів;
 - навчання планувати, організовувати та аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять. Використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку студентів;
 - набуття початкового досвіду ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності;
 - ознайомлення з кращим педагогічним досвідом викладачів ВНЗ України, апробування найбільш ефективних прийомів і методів навчання, що застосовуються в системі викладання навчальних дисциплін.

В результаті вивчення курсу студенти мають **знати**:

- основний зміст дидактики і методики вищої школи;
- основний зміст державного стандарту вищої освіти та напрями реформування системи освіти в Україні відповідно до вимог сучасного суспільства;
- критерії відбору, принципи структурування змісту навчального курсу у вищій школі;
- психолого-педагогічні та дидактичні основи вузівського навчання, основи педагогічної майстерності викладача;
- специфіку розробки навчально-методичних комплексів дисципліни і спеціальностей;

- особливості використання сучасних освітніх технологій та інформаційних ресурсів у процесі навчання;

Студенти мають **вміти**:

- застосовувати набуті знання у реальному навчально-виховному процесі

- володіти основними навиками проведення занять у вищому навчальному закладі;

- володіти навиками підготовки методичного забезпечення для проведення різних видів занять та діагностики знань студентів;

- добирати оптимальні форми та методи педагогічної діяльності;

-застосовувати сучасні освітні технології;

- ставити мету, планувати, організовувати, стимулювати, контролювати, аналізувати результати навчально-пізнавальної діяльності студентів.

-здійснювати саморозвиток, самоосвіту, самовиховання, самоорганізацію.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»
(за вимогами ECTS)

ОПИС ПРЕДМЕТА КУРСУ

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 2		Нормативна	
Модулів 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів 2	Спеціальність: «Педагогіка вищої школи»	1-й	2016-й
		Семестр	
Загальна кількість годин –90		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента– 6	Освітній рівень: магістр	20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	82 год.
		екзамен	

РОЗДІЛ І.

ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ

ТЕМА 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Зміст курсу:

1. Предмет і завдання методики викладання у вищій школі.
2. Професійна діяльність педагога в організації навчально-виховного процесу у ВШ.
3. Професійні деформації в педагогічній діяльності.

Самостійна робота:

1. Доберіть джерела інформації та підготувати наукову доповідь чи повідомлення на тему: «Критерії оцінки ефективності діяльності викладача ВНЗ».
2. Проаналізуйте особисті якості викладачів, які є для Вас взірцем професіоналізму.

Література:

Основна: 1, 3, 4, 9, 10, 11

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Зміст курсу:

1. Навчально-методичний комплекс за спеціальністю «Педагогіка вищої школи».
2. Наукова організація праці викладача.
3. Роль кафедри в управлінні навчальним процесом.

Самостійна робота:

1. Доберіть джерела інформації та підготувати наукову доповідь чи повідомлення на тему: «Критерії оцінки ефективності діяльності викладача ВНЗ».

2. Проаналізуйте особисті якості викладачів, які є для Вас взірцем професіоналізму.

Література:

Основна: 1, 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 15

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

ТЕМА 3. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ЧИТАННЯ ЛЕКЦІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Зміст курсу:

1. Роль і значення лекції у професійній діяльності викладача вищої школи.

2. Види лекцій.

3. Підготовка та проведення лекції.

4. Критерії оцінювання лекторської майстерності.

Самостійна робота:

1. Відвідайте 2-3 лекції викладачів зі своєї спеціальності й дайте їм оцінку з погляду вимог до сучасної лекції у вищій школі.

2. Віднайдіть і законспекуйте 8-10 висловлювань учених-науковців щодо їхнього ставлення до лекції.

3. Підготуйте есе на тему: «Лекція XXI століття: історія і реалії сучасності».

Література:

Основна: 1, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13

ТЕМА 4. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ, ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА КОНСУЛЬТАЦІЙ

Зміст курсу:

1. Семінарське заняття: методика підготовки та проведення.
2. Практичні заняття: методика підготовки та проведення.
3. Методика проведення консультацій та індивідуальних занять.

Самостійна робота:

1. Ознайомитись з навчальним планом своєї спеціальності та визначити відсоткове співвідношення кількості годин, що відводяться на лабораторні, практичні, семінарські та інші форми занять.
2. Проаналізуйте кілька семінарських чи лабораторних занять з точки зору їх ефективності.

Література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 13

ТЕМА 5. МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

Зміст курсу:

1. Завдання, функції і види педагогічного контролю.
2. Форми і методи контролю навчальних досягнень студентів.
3. Загальні критерії оцінювання знань студентів на іспиті.
4. Організація проведення державної атестації студентів.
5. Організація практичної підготовки майбутніх

спеціалістів.

Самостійна робота:

Охарактеризуйте систему оцінювання знань студентів за національною шкалою та шкалою ECTS.

Література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13

**ТЕМА 6. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Зміст курсу:

1. Види самостійної роботи студентів.
2. Метод «портфоліо» в структурі самостійної роботи.
3. Комп'ютерна підтримка самостійної роботи студентів.
4. Передумови забезпечення ефективності самостійної роботи студентів.

Самостійна робота:

1. Скласти список літератури з проблеми самостійної роботи студентів (20 – 25 найменувань).

Література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13

**ТЕМА 7. СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ НАУКОВО-
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Зміст курсу:

1. Організація науково-дослідницької діяльності студентів.
2. Вимоги до виконання курсових, дипломних і

магістерських робіт.

3. Організація навчальної і науково-дослідницької роботи аспірантів.

4. Вимоги до виконання кандидатських дисертацій.

5. Докторантура як вища форма підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.

Література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15

РОЗДІЛ II.

ПРАКТИЧНИЙ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.

Тема: СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

I. Питання для обговорення:

1. Структура процесу навчання у ВНЗ.
2. Завдання освіти, виховання і розвитку особистості студента вищої школи.
3. Показники якості навчання у вищій школі.
4. Специфіка принципів навчання у вищій школі.
5. Державні стандарти освіти та їх функції.
6. Науково-методичне забезпечення навчального процесу у ВНЗ.

Основні поняття: *процес навчання, вища школа, ВНЗ, якість, державний стандарт, принципи навчання, освіта, виховання, розвиток, особистість*

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Назвіть основні елементи процесу навчання у ВНЗ.
2. У чому полягає сутність спеціалізації навчання у вищій школі?
3. Охарактеризуйте єдність освітніх, розвивальних і виховних функцій навчання у вищій школі.
4. Якими державними документами визначається зміст освіти у вищій школі?
5. Що таке державний стандарт освіти?
6. Які вимоги висувається до структурної побудови навчальної програми?

III. Наукові повідомлення

1. Процес навчання як дидактична система.
2. Функції процесу навчання та їх роль у формуванні всебічно розвиненої особистості фахівця з вищою освітою.
3. Традиційні принципи навчання в роботах класиків педагогіки.
4. Проблеми оновлення змісту освіти у вищій школі України.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13

Додаткова: 4, 12, 15, 17, 23, 31

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2.

**Тема: ЛЕКЦІЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ТЕХНОЛОГІЯ І
ТЕХНІКА ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ**

I. Питання для обговорення:

1. Історія виникнення лекції у вищій школі.
2. Види лекцій та їх особливості.
3. Основні складові лекції. Підготовка та організація лекційних занять. Методика і техніка читання лекцій.

4. Навчально-методичне забезпечення проведення лекцій.
5. Лектор та аудиторія. Складові іміджу лектора.
6. Прийоми активізації процесу сприйняття студентами лекцій.

Основні поняття: *лекція, лектор, вища школа, технологія, техніка, імідж*

II. Запитання і завдання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте історико-педагогічні аспекти розвитку і становлення лекції.
2. Поясніть, у чому полягають переваги і недоліки лекції у вищій школі.
3. Які види лекцій використовують у сучасному ВНЗ? У чому полягають її дидактичні завдання.
4. Яким чином можна активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів на лекції?
5. Опишіть структуру традиційної тематичної лекції. Від яких чинників залежить структура лекції?
6. Опишіть методику і техніку читання лекції.
7. Як Ви розумієте вислів «виховні можливості» лекції?
8. Чи слід студентам конспектувати лекції? Чому?
9. Сформулюйте ознаки ефективної лекції.
10. Назвіть складові іміджу лектора.

III. Творчі завдання:

1. Доберіть список статей (10 – 15 назв), у яких висвітлюється проблема академічної лекції. Узагальніть точку зору науково-педагогічних працівників на роль лекції в системі вищої освіти.

2. Доберіть історичні приклади, цікаві вислови, проблемні ситуації, які можна використати в процесі лекцій за Вашим фахом.

3. Прокоментуйте вислів А. Ейнштейна: «Нічому не можна навчити, можна тільки навчитись». Висловіть розгорнуту думку з цього приводу.

4. Напишіть есе на тему: «Викладач ХХІ століття очима студентів».

IV. Наукові повідомлення:

1. Сучасна академічна лекція та її роль у навчальному процесі у вищій школі.

2. Оцінка якості академічної лекції: основні складові.

3. Відбір матеріалу у процесі підготовки лекції, його компонування.

4. Сучасні проблеми лекційного викладання.

5. Техніка читання лекцій: основні складові.

6. Педагогічне спілкування на лекції, його особливості.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13

Додаткова: 11, 15, 17, 18.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

I. Питання для обговорення:

1. Семінарські заняття як форма організації навчання. Види і методика проведення семінарських занять.

2. Методика проведення практичного заняття.

3. Методика підготовки та проведення лабораторного заняття.

4. Критерії оцінювання практичних, лабораторних і семінарських занять.

5. Підготовка та проведення «круглого столу», ділових ігор, диспутів.

Основні поняття: *методика, процес навчання, семінарське заняття, практичне заняття, лабораторне заняття, практикум, спецсемінар, критерій.*

II. Запитання і завдання для самоконтролю:

1. Визначіть місце семінарських і лабораторно-практичних занять у навчальному процесі вищої школи.

2. Охарактеризуйте основні види семінарів.

3. Висвітліть методику підготовки і проведення різних видів семінарських занять.

4. Яке значення для професійного становлення фахівця з вищою освітою мають спецсемінари?

5. За допомогою яких критеріїв можна оцінити ефективність семінарських лабораторно-практичних занять і лабораторного практикуму?

6. У чому полягає зв'язок лекції, семінарського і лабораторно-практичних занять?

7. Як Ви ставитесь до тьюторського підходу в організації університетської освіти? Відповідь аргументуйте.

III. Творчі завдання:

1. Ознайомитись з навчальним планом своєї спеціальності та визначити відсоткове співвідношення кількості годин, що відводяться на лабораторні, практичні, семінарські та інші форми занять.

2. Проаналізуйте кілька семінарських чи лабораторних занять з точки зору їх ефективності.

IV. Наукові повідомлення

1. Семінарське заняття в активній формі: особливості проведення.

2. Структура та вимоги до практичних занять у вищій школі.

3. Структура лабораторного заняття.

4. Семінарські заняття в системі вищої освіти: історія і сьогодення.

5. Оцінка якості семінару, практичного, лабораторного заняття.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13

Додаткова: 2, 4, 15, 34, 41

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4.

Тема: МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ У ВНЗ

I. Питання для обговорення:

1. Компоненти, функції і види контролю знань студентів.

2. Методи контролю знань.

3. Види і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення.

4. Рейтинговий контроль знань.

5. Організація проведення заліків та іспитів. Комплексні екзаменаційні білети та методика їх розробки.

6. Методичне забезпечення контролю і оцінки знань студентів.

Основні поняття: методика, оцінювання, знання, вміння, навички, студент, рейтинг, контроль, оцінка, тест, іспит, залік, критерій, якість

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Визначте мету і функції педагогічного контролю у вищому навчальному закладі.
2. Розкрийте сутність поточного і підсумкового контролю знань.
3. У чому полягає зміст тематичного контролю?
4. Охарактеризуйте особливості застосування тестової методики перевірки знань студентів.
5. Охарактеризуйте методику підготовки і проведення семестрових іспитів і заліків.
6. З'ясуйте критерії якості проведення іспитів і заліків.

III. Творчі завдання:

1. Опрацювати переваги і недоліки рейтингового контролю знань.

IV. Наукові повідомлення:

1. Функції педагогічного контролю.
2. Види педагогічного контролю.
3. Тестовий контроль знань, його специфіка. Методичні основи організації тестового контролю знань.
4. Рейтингова система оцінювання у вищій освіті США.
5. Формування самоконтролю студентської аудиторії у вищій школі.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13

Додаткова: 1, 21, 34, 42

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5.

Тема: МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ Й ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВНЗ

I. Питання для обговорення:

1. Самостійна робота студентів, її сутність та значення, форми та види, обсяг.
2. Загальні засади науково-дослідної роботи студентів. Види і форми науково-дослідної роботи студентів.
3. Методика організації і проведення індивідуальних занять, консультацій.
4. Навчально-методичне забезпечення самостійної навчально-пізнавальної діяльності, науково-дослідної й індивідуальної роботи студентів.

Основні поняття: *самостійна робота, навчально-пізнавальна діяльність, науково-дослідна робота, індивідуальна робота, консультація, методичне забезпечення*

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Окресліть мету та завдання самостійної роботи у ВНЗ.
2. Охарактеризуйте різновиди самостійної роботи студентів.
3. Які методи самостійної роботи з книгою можна рекомендувати студентам?
4. З'ясуйте місце методу «Портфолію» в структурі самостійної роботи.
5. Яким чином у процесі організації самостійної роботи можна залучати студентів до науково-дослідної роботи.

6. Вкажіть основні вимоги до наукової доповіді, есе, реферату як результатів самостійної роботи студентів.

7. Назвіть форми індивідуальної роботи студентів у ВНЗ.

8. Назвіть форми залучення студентів до індивідуальної роботи.

III. Творчі завдання:

1. Скласти список літератури з проблеми організації самостійної роботи студентів (20 – 25 найменувань).

2. Напишіть наукову доповідь, есе та реферат з фахової дисципліни.

IV. Наукові повідомлення

1. Види самостійної роботи студентів у вищій школі.

2. Форми самостійної роботи студентів: загальна характеристика.

3. Тьюторські заняття у вищій школі: специфіка проведення.

4. Консультації у вищій школі.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13

Додаткова: 9, 15, 20, 26, 27, 36, 38, 43, 44

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6.

Тема: МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСОВОГО І ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ

I. Питання для обговорення:

1. Курсова робота: структура та вимоги до оформлення.

2. Дипломна робота: структура та вимоги до оформлення.
3. Магістерська робота, її суть та вимоги до написання.
4. Організація практичної підготовки спеціалістів.
5. Керівництво позааудиторною роботою студентів.

Основні поняття: *методика, практична підготовка, поза аудиторна робота, студент, курсова робота, дипломна робота, магістерська робота*

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Окресліть мету і завдання курсового і дипломного проектування.
2. Опишіть структуру та вимоги до оформлення курсового й дипломного проекту.
3. Висвітліть особливості педагогічного управління підготовкою курсових, дипломних та магістерських робіт (проектів).
4. Окресліть мету і завдання практичної підготовки студентів.
5. Охарактеризуйте види практики та особливості їх проведення.
6. Опишіть особливості організації захисту педагогічної практики.
7. З'ясуйте особливості організації стажування магістрів.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13

Додаткова: 14, 19, 29, 37, 41, 43

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7.
ТЕМА: НАУКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ
ВИКЛАДАЧА ВНЗ

I. Питання для обговорення:

1. Навчальний графік, роботі програми і тематичні плани.
2. Організація аудиторної роботи зі студентами.
3. Наукова організація праці викладача.
4. Роль кафедри в управлінні навчальним процесом.

Основні поняття: *навчальний графік, робоча програма, тематичний план, аудиторна робота, організація праці, кафедра, управління, навчальний процес*

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Що таке графік робочого часу викладача і який порядок його розроблення.
2. Дайте визначення поняттю «освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки спеціалістів.
3. Дайте визначення поняттю «освітньо-професійна характеристика (ОПХ) підготовки спеціалістів.
4. Що таке навчальний план, яка його структура і порядок реалізації.
5. Що таке робоча навчальна програма, які її складові? Який порядок розробки робочої програми?
6. З'ясуйте особливості організації праці викладача.
7. Окресліть роль кафедри в управлінні навчальним процесом.
8. Окресліть зміст навчальної, методичної і наукової роботи кафедри.
9. Окресліть функції завідувача і викладацького складу кафедри.

III. Наукові повідомлення

1. Участь викладачів кафедри в контролі за якістю навчально-виховного процесу.
2. Студентське самоврядування та його роль в управлінні вищим навчальним закладом.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13

Додаткова: 4, 6, 15, 40

РОЗДІЛ III. САМОСТІЙНА РОБОТА

Тема 1. ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

I. Опрацювати питання:

1. Зміст і структура освітньої технології
2. Основні етапи розвитку освітньої технології.
3. Технологія і методика навчання.
4. Традиційне та інноваційне навчання: порівняльний аналіз.
5. Дидактичні можливості нових інформаційних технологій.
6. Критерії ефективності технологій навчання.

II. Контрольні питання :

1. Що таке освітня, педагогічна, дидактична технології?
2. Назвіть основні етапи розвитку освітньої технології.
3. Чому сучасні умови розвитку суспільства висувають нові вимоги до педагогічних технологій?
4. У чому полягає різниця між технологією і методикою навчання?
5. Охарактеризуйте критерії педагогічних інновацій:

- а) новизна;
- б) оптимальність;
- в) результативність

6. Визначіть функції нових інформаційних технологій у навчальному процесі вищої школи.

7. Опишіть критерії ефективності технологій навчання.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 4, 8, 11, 13, 15

Додаткова: 3, 8, 13, 25

Тема 2. ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

I. Опрацювати питання:

1. Психолого-педагогічна сутність інтерактивних методів навчання.

2. Групова робота студентів.

3. Групові тренінги.

4. «Мозкова атака».

5. Метод синектики.

6. Метод вільних асоціацій.

7. Дидактичні ігри. Методика проведення дидактичної гри.

8. Метод кейсів.

9. Метод «Коло ідей».

10. Метод «Займи позицію».

11. Метод «Ажурна пилка».

12. Вибір дидактичних методів.

II. Контрольні питання :

1. Що означають терміни «традиційні» та «інноваційні» педагогічні технології?

2. Аргументуйте необхідність інноваційних процесів у вищій школі України.

3. Охарактеризуйте основні вимоги до інтерактивних методів навчання у сучасній вищій школі.

4. Окресліть роль інноваційного середовища у підвищенні якості підготовки випускників ВНЗ.

5. Охарактеризуйте сутність та методикоу впровадження інтерактивних методів навчання.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 4, 8, 11, 13, 15

Додаткова: 3, 8, 13, 25

**Тема 3. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АКТИВІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

I. Опрацювати питання:

1. Інноваційні педагогічні технології активізації навчального процесу.

2. Методи активізації навчального процесу.

3. Форми активізації навчального процесу.

4. Організація проблемного навчання.

5. Дистанційна система освіти.

II. Контрольні питання :

1. Назвати методи активізації навчального процесу.

2. Назвати форми активізації навчального процесу.

3. Окреслити сутність соціологізаторської та біхевіористської педагогіки.

4. Окресліть сутність програмованого навчання.

5. Окресліть вимоги до викладачів при організації дистанційного навчання.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 4, 8, 11, 13, 15

Додаткова: 3, 8, 13, 25

Тема 4. ОРГАНІЗАЦІЯ МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЇ ТА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

I. Опрацювати питання:

1. Особливості модульного навчання.
2. Принципи модульного навчання.
3. Методика побудови модульних програм.
4. Створення умов для організації модульного навчання.
5. Положення про модульно-рейтингову технологію навчання.
6. Кредитно-модульна технологія навчання.

II. Контрольні питання :

1. Окреслити особливості модульного навчання у вищій школі.
2. Назвати принципи модульного навчання.
3. Окреслити методику побудови модульних програм у вищій школі.
4. Охарактеризувати Положення про модульно-рейтингову технологію навчання.
5. Поясніть поняття «зворотний зв'язок» у модульно-рейтинговому навчанні.
6. Окреслити сутність кредитно-модульної технології навчання.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 4, 8, 11, 13, 15

Додаткова: 16, 23, 31

Тема 5. ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТУДЕНТІВ

I. Опрацювати питання:

1. Концептуальні основи управління навчально-творчою діяльністю.
2. Педагогічний вплив на розвиток творчої особистості.
3. Технологія управління навчально-творчою діяльністю студентів.
4. Дидактичні ігри в системі управління навчально-творчою діяльністю студентів.
5. Організація навчально-дослідної роботи студентів.

II. Контрольні питання :

1. Окресліть зміст навчально-творчої діяльності студентів.
2. Охарактеризуйте теорію поетапного формування творчого досвіду особистості В.Беспалька.
3. Окресліть зміст технології управління навчально-творчою діяльністю студентів.
4. Проаналізуйте систему поетапного контролю знань за ігровим методом.
5. Окресліть роль тематичного кросворду як форми активізації навчально-творчої діяльності студентів.
6. Проаналізуйте завдання навчально-дослідної роботи студентів.
7. Окресліть особливості організації навчально-дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі.
8. Назвати форми навчально-дослідної роботи студентів.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 4, 8, 11, 13, 15

Додаткова: 10, 20, 22, 26, 27, 39

Тема 6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

I. Опрацювати питання:

1. Значення науково-дослідної роботи для формування творчої особистості.
2. Системність в організації науково-дослідної роботи студентів.
3. Форми і види науково-дослідної роботи студентів.
4. Методи організації науково-дослідної роботи студентів.

II. Контрольні питання :

1. Окреслити провідні напрямки розвитку науково-дослідницької діяльності студентів у вищому навчальному закладі України на сучасному етапі.
2. Окреслити значення науково-дослідної роботи для формування творчої особистості.
3. Назвати форми і види науково-дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі.
4. Назвати і охарактеризувати методи організації науково-дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі.
5. Окреслити змістовне наповнення основних етапів алгоритму наукових досліджень у вищому навчальному закладі.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 4, 8, 11, 13, 15

Додаткова: 4, 9, 19, 20, 26, 38, 43

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет і завдання методики викладання у вищій школі.
2. Структура процесу навчання у ВНЗ.
3. Завдання освіти, виховання і розвитку особистості студента вищої школи.
4. Показники якості навчання у вищій школі.
5. Специфіка принципів навчання у вищій школі.
6. Державні стандарти освіти та їх функції.
7. Основні функції професійної діяльності викладача у системі вищого навчального закладу.
8. Психологічна структура діяльності педагога, її основні компоненти.
9. Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу.
10. Педагогічний професіоналізм викладача вищого навчального закладу, його основні компоненти.
11. Навчально-методичний комплекс зі спеціальності «Методика викладання у вищій школі».
12. Навчальний графік, робочі програми і тематичні плани.
13. Організація аудиторної роботи зі студентами.
14. Організація праці викладача.
15. Роль кафедри в управлінні навчальним процесом.
16. Історія виникнення лекції у вищій школі.
17. Роль і значення лекції у професійній діяльності викладача вищої школи.
18. Підготовка до лекції.
19. Вимоги до лекції.
20. Види лекцій.
21. Структура лекцій.
22. Динаміка лекцій.
23. Методика і техніка читання лекцій.

24. Прийоми активізації процесу сприйняття студентами лекцій.
25. Навчально-методичне забезпечення проведення лекцій.
26. Лектор та аудиторія. Складові іміджу лектора.
27. Критерії оцінювання лекторської майстерності.
28. Написання конспекту.
29. Види і типи семінарів.
30. Особливості підготовки та проведення практичних, лабораторних і семінарських занять.
31. Структура практичних, лабораторних і семінарських занять.
32. Навчально-методичне забезпечення проведення семінарського, практичного, лабораторного заняття.
33. Критерії оцінювання практичних, лабораторних і семінарських занять.
34. Підготовка та проведення «круглого столу», ділових ігор, диспутів.
35. Методика проведення консультацій та індивідуальних занять.
36. Завдання, функції і види педагогічного контролю.
37. Форми і методи контролю навчальних досягнень студентів.
38. Рейтинговий контроль знань.
39. Загальні критерії оцінювання знань студентів на іспиті.
40. Підготовка й проведення іспиту і заліку.
41. Методичні основи організації тестового контролю знань.
42. Організація проведення державної атестації студентів.
43. Методика організації курсового й дипломного проектування.

44. Науково-педагогічна практика студентів магістратури.
45. Види самостійної роботи студентів.
46. Метод «портфоліо» в структурі самостійної роботи.
47. Комп'ютерна підтримка самостійної роботи студентів.
48. Передумови забезпечення ефективності самостійної роботи студентів.
49. Навчально-методичне забезпечення самостійної навчально-пізнавальної діяльності, науково-дослідної й індивідуальної роботи студентів.
50. Наукова робота студентів у системі професійної підготовки.
51. Форми і види науково-дослідної роботи студентів (з урахуванням специфіки ВНЗ, факультету і спеціалізації).
52. Методи організації науково-дослідної роботи студентів.
53. Формування вміння працювати з науковою літературою.
54. Вимоги до написання наукової статті.
55. Методика організації курсового, дипломного і магістерського проектування.
56. Організація практичної підготовки спеціалістів.
57. Стажування студентів магістратури.
58. Організація навчальної і науково-дослідницької роботи аспірантів.
59. Вимоги до виконання кандидатських дисертацій.
60. Докторантура як вища форма підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.

Зразки підсумкового тестового контролю знань з курсу «Методика викладання у вищій школі»

1. Методика викладання у вищій школі – це наука про:

- а) оптимальне поєднання загальнодидактичних методів, прийомів і засобів, які застосовуються для організації процесу навчання
- б) освіти, виховання, навчання, розвиток особистості
- в) способи наукового пізнання, які застосовуються для організації процесу навчання
- г) психологічні особливості особистості

2. Предмет методики викладання у вищій школі:

- а) закономірності викладацької діяльності у вищій школі
- б) виховна діяльність, що здійснюється спеціально підготовленими фахівцями
- в) наукова, навчальна виховна робота у закладах освіти у вищій школі
- г) дослідження законів і закономірностей педагогічних явищ і процесів у вищій школі

3. Мета методики викладання у вищій школі курсу:

- а) надання студентам системи знань про навчання, виховання і розвиток дитини
- б) надання студентам системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації
- в) надання студентам системи знань про суспільство, наукову революцію
- г) надання студентам системи знань про історію розвитку педагогіки вищої школи

4. Міжпредметні зв'язки методики викладання у вищій школі:

- а) філософія, психологія, соціологія, анатомія і фізіологія, етика, педагогіка
- б) дидактика, теорія виховання, теорія управління
- в) мета, зміст, принцип, метод, форма, контроль
- г) вікова педагогіка, історія педагогіки, соціальна педагогіка

5. Головні джерела методики викладання у вищій школі:

- а) філософія, психологія, соціологія, анатомія і фізіологія, етика, педагогіка
- б) дидактика, теорія виховання, теорія управління
- в) монографічна література, праці класиків педагогіки, психології, філософії, підручники з педагогіки, психології
- г) народна педагогіка, духовна педагогіка, світська педагогіка

6. Назвіть структурні елементи професійної діяльності викладача:

- а) профілактика, знання, уміння, навички
- б) суб'єкт педагогічного впливу, об'єкт педагогічного впливу, предмет їх спільної діяльності, цілі навчання, засоби педагогічної комунікації
- в) соціальна адаптація, самовиховання, перевиховання
- г) принципи, форми, методи, закономірності

7. Праця викладача вищого навчального закладу є двобічною:

- а) освітньою і виховною
- б) теоретичною і практичною
- в) комунікативною і вербальною
- г) спеціальною і соціально-виховною

8. Викладач вищого навчального закладу виконує такі функції:

- а) освітню, виховну, розвивальну, комунікативну
- б) контролюючу, навчальну, підготовчу, заключну, тематичну
- в) організаторську, інформаційну, трансформаційну, орієнтовно-регулятивну, мобілізуючу
- г) оцінювально-результативну, мотиваційну, заохочувальну

9. Основними напрямками діяльності викладача ВНЗ є:

- а) навчально-педагогічна, навчально-методична, організаційна, виховна, науково-дослідна
- б) організаторська, інформаційна, трансформаційна, орієнтовно-регулятивна, мобілізуюча
- в) контролююча, навчальна, підготовча, заключна, тематична
- г) освітня, виховна, розвивальна, комунікативна, практична, теоретична

10. Основними видами навчально-педагогічної діяльності викладача ВНЗ є:

- а) підготовка до лекційних, семінарських занять, видання конспектів лекцій, складання екзаменаційних білетів
- б) читання лекцій, проведення семінарських занять, заліків, екзаменів, керівництво практикою та навчально-дослідною роботою студентів
- в) робота куратора, співбесіди, робота в гуртожитках, проведення вечорів, екскурсій
- г) написання і видання підручників, посібників, монографій, наукових статей, написання відзивів на дисертації, рецензування підручників

11. Основними видами навчально-методичної діяльності викладача ВНЗ є:

- а) читання лекцій, проведення семінарських занять, заліків, екзаменів, керівництво практикою та навчально-дослідною роботою студентів
- б) робота куратора, співбесіди, робота в гуртожитках, проведення вечорів, екскурсій
- в) підготовка до лекційних, семінарських занять, видання конспектів лекцій, складання екзаменаційних білетів
- г) написання і видання підручників, посібників, монографій, наукових статей, написання відзивів на дисертації, рецензування підручників

12. Основними видами виховної роботи викладача ВНЗ є:

- а) читання лекцій, проведення семінарських занять, заліків, екзаменів, керівництво практикою та навчально-дослідною роботою студентів
- б) підготовка до лекційних, семінарських занять, видання конспектів лекцій, складання екзаменаційних білетів
- в) робота куратора, співбесіди, робота в гуртожитках, проведення вечорів, екскурсій
- г) написання і видання підручників, посібників, монографій, наукових статей, написання відзивів на дисертації, рецензування підручників

13. Основними видами науково-дослідної роботи викладача ВНЗ є:

- а) читання лекцій, проведення семінарських занять, заліків, екзаменів, керівництво практикою та навчально-дослідною роботою студентів
- б) підготовка до лекційних, семінарських занять, видання конспектів лекцій, складання екзаменаційних білетів
- в) написання і видання підручників, посібників,

монографій, наукових статей, написання відзивів на дисертації, рецензування підручників
г) робота куратора, співбесіди, робота в гуртожитках, проведення вечорів, екскурсій

14. Психологічна структура діяльності викладача ВНЗ містить компоненти:

- а) організаторський, інформаційний, трансформаційний, орієнтовно-регулятивний, мобілізуючий
- б) контролюючий, навчальний, підготовчий, заключний, тематичний
- в) конструктивний, організаторський, комунікативний, гностичний, функціональний
- г) навчально-педагогічний, навчально-методичний, організаційний, виховний, науково-дослідний

15. Структура професійної педагогічної діяльності включає такі компоненти:

- а) організаторський, інформаційний, трансформаційний, орієнтовно-регулятивний, мобілізуючий
- б) контролюючий, навчальний, підготовчий, заключний, тематичний
- в) професіоналізм знань, професіоналізм спілкування, професіоналізм самовдосконалення
- г) навчально-педагогічний, навчально-методичний, організаційний, виховний, науково-дослідний

16. Структура педагогічної майстерності включає такі компоненти:

- а) організаторський, інформаційний, трансформаційний, орієнтовно-регулятивний, мобілізуючий
- б) контролюючий, навчальний, підготовчий, заключний, тематичний
- в) гуманістичне спрямування, теоретичні знання,

педагогічні здібності, педагогічна техніка

г) професіоналізм знань, професіоналізм спілкування, професіоналізм самовдосконалення

17. Педагогічна майстерність:

а) готовність і уміння використовувати системні знання у взаємодії зі студентами

б) комплекс якостей особистості, що забезпечує високий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога

в) система прийомів соціально-психологічної взаємодії педагога і вихованців

г) система педагогічної техніки викладача

18. Професійно-педагогічне спілкування – це:

а) готовність і уміння використовувати системні знання у взаємодії зі студентами

б) комплекс якостей особистості, що забезпечує високий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога

в) система прийомів соціально-психологічної взаємодії педагога і вихованців, змістом якої є обмін інформацією

г) система педагогічної техніки викладача

19. Професіоналізм знань – це:

а) готовність і уміння використовувати системні знання у взаємодії зі студентами

б) комплекс якостей особистості, що забезпечує високий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога

в) система прийомів соціально-психологічної взаємодії педагога і вихованців, змістом якої є обмін інформацією

г) система педагогічної техніки викладача

20. Рівні спілкування викладача ВНЗ – це:

а) примітивний, маніпулятивний, стандартизований, діловий, особистісний

- б) ліберальний, авторитарний, демократичний
- в) гуманістичний, варіативний, оперативний, оптимізаційний
- г) доступний, недоступний

21. Навчально-методичний комплекс спеціальності і відповідних дисциплін включає:

- а) типові і робочі навчальні плани, план наскрізної підготовки спеціалістів, програми практик, підручники і посібники
- б) навчальний графік, розклад занять
- в) перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення
- г) сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня

22. Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки фахівців – це:

- а) перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів
- б) основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків
- в) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки
- г) сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня

23. Освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) – це:

- а) перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а

також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів

б) основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків

в) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки

г) сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня

24. Структурно-логічна схема підготовки:

а) перелік нормативних і вибіркових навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів

б) основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків

в) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки

г) сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня

25. Державний стандарт освіти:

а) перелік нормативних і вибіркових навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів

б) основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків

- в) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки
- г) сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня

26. Навчальний план:

- а) перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів
- б) основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків
- в) нормативний документ, що визначає перелік і обсяг нормативних і вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять і їх обсяг, графік навчального процесу, форми і способи проведення поточного і підсумкового контролю
- г) сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня

27. Навчальна програма – це:

- а) перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів
- б) основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків
- в) нормативний документ, що визначає перелік і обсяг нормативних і вибіркового навчальних дисциплін,

послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять і їх обсяг, графік навчального процесу, форми і способи проведення поточного і підсумкового контролю

г) нормативний документ, який визначає зміст дисципліни, методи аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи студентів, форми контролю знань, а також відповідні літературні джерела для досягнення високої продуктивності навчального процесу

28.Робоча програма складається:

- а) завідувачем кафедри
- б) викладачем
- в) вченою радою університету
- г) деканом

29.Робочий час науково-педагогічних працівників становить:

- а) 54 год. на тиждень
- б) 48 год. на тиждень
- в) 36 год. на тиждень
- г) 24 год. на тиждень

30.Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника становить:

- а) 800 год. на навчальний рік
- б) 1200 год. на навчальний рік
- в) 600 год. на навчальний рік
- г) 300 год. на навчальний рік

31.Навчальний графік:

- а) інформаційно-розпорядчий документ, який визначає порядок і терміни проведення всіх видів навчальних занять у відповідності до навчального плану

- б) сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня
- в) перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмій та навичок студентів.

32. Структурні складові робочої навчальної програми дисципліни:

- а) навчальний графік, розклад занять.
- б) навчальна програма, підручник, посібник
- в) тематичний план, завдання для самостійної і індивідуальної роботи, методи поточного і підсумкового контролю, перелік навчально-методичної літератури і технічних засобів навчання.

33. Лекція – це:

- а) стрункий, логічно завершений науково обґрунтований, послідовний і систематизований виклад певної наукової проблеми.
- б) вид занять, який передбачає самостійне опрацювання студентами окремих тем і проблем відповідно до змісту навчальної дисципліни та обговорення результатів цього вивчення.
- в) форма навчального заняття, на якому педагог організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує уміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання відповідно поставлених завдань.

34. Семінарське заняття – це:

- а) стрункий, логічно завершений науково обґрунтований, послідовний і систематизований виклад певної наукової проблеми.

б) вид занять, який передбачає самостійне опрацювання студентами окремих тем і проблем відповідно до змісту навчальної дисципліни та обговорення результатів цього вивчення.

в) форма навчального заняття, на якому педагог організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує уміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання відповідно поставлених завдань.

35. Практичне заняття – це:

а) стрункий, логічно завершений науково обґрунтований, послідовний і систематизований виклад певної наукової проблеми.

б) вид занять, який передбачає самостійне опрацювання студентами окремих тем і проблем відповідно до змісту навчальної дисципліни та обговорення результатів цього вивчення.

в) форма навчального заняття, на якому педагог організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує уміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання відповідно поставлених завдань.

36. Бінарна лекція – це:

а) лекція, що являє собою передачу усної інформації, перетвореної у візуальну форму технічними засобами навчання.

б) лекція, що передбачає проблемний виклад матеріалу в діалозі двох викладачів, що моделює реальні ситуації обговорення теоретичних і практичних питань двома дослідниками.

в) лекція, що передбачає вкраплення у її текст певної кількості заздалегідь підібраних помилок змістового,

методичного характеру, які студенти повинні виявити.

г) лекція, що передбачає засвоєння нової інформації шляхом її «відкриття».

37. Проблемна лекція – це:

а) лекція, що являє собою передачу усної інформації, перетвореної у візуальну форму технічними засобами навчання.

б) лекція, що передбачає проблемний виклад матеріалу в діалозі двох викладачів, що моделює реальні ситуації обговорення теоретичних і практичних питань двома дослідниками.

в) лекція, що передбачає вкраплення у її текст певної кількості заздалегідь підібраних помилок змістового, методичного характеру, які студенти повинні виявити.

г) лекція, що передбачає засвоєння нової інформації шляхом її «відкриття».

38. Лекція із заздалегідь запланованими помилками:

а) лекція, що являє собою передачу усної інформації, перетвореної у візуальну форму технічними засобами навчання.

б) лекція, що передбачає проблемний виклад матеріалу в діалозі двох викладачів, що моделює реальні ситуації обговорення теоретичних і практичних питань двома дослідниками.

в) лекція, що передбачає вкраплення у її текст певної кількості заздалегідь підібраних помилок змістового, методичного характеру, які студенти повинні виявити.

г) лекція, що передбачає засвоєння нової інформації шляхом її «відкриття».

39. Лекція-візуалізація:

а) лекція, що являє собою передачу усної інформації,

перетвореної у візуальну форму технічними засобами навчання.

б) лекція, що передбачає проблемний виклад матеріалу в діалозі двох викладачів, що моделює реальні ситуації обговорення теоретичних і практичних питань двома дослідниками.

в) лекція, що передбачає вкраплення у її текст певної кількості заздалегідь підібраних помилок змістового, методичного характеру, які студенти повинні виявити.

г) лекція, що передбачає засвоєння нової інформації шляхом її «відкриття».

40. Самостійна робота – це:

а) це різноманітні види індивідуальної і колективної навчально-пізнавальної діяльності студентів, які здійснюються ними на навчальних заняттях або у позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівником, але без його безпосередньої участі;

б) педагогічний супровід, спостереження і перевірка успішності навчально-пізнавальної діяльності студентів;

в) самостійно виконане навчально-наукове дослідження аналітично-розрахункового характеру на певну тему;

г) це письмовий огляд наукових та інших джерел з обраної теми або стислий виклад у письмовому вигляді змісту наукової праці.

41. Контроль – це:

а) це різноманітні види індивідуальної і колективної навчально-пізнавальної діяльності студентів, які здійснюються ними на навчальних заняттях або у позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівником, але без його безпосередньої участі;

б) педагогічний супровід, спостереження і перевірка успішності навчально-пізнавальної діяльності студентів;

- в) самостійно виконане навчально-наукове дослідження аналітично-розрахункового характеру на певну тему;
- г) це письмовий огляд наукових та інших джерел з обраної теми або стислий виклад у письмовому вигляді змісту наукової праці

42. Курсова робота – це:

- а) це різноманітні види індивідуальної і колективної навчально-пізнавальної діяльності студентів, які здійснюються ними на навчальних заняттях або у позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівником, але без його безпосередньої участі;
- б) педагогічний супровід, спостереження і перевірка успішності навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- в) самостійно виконане навчально-наукове дослідження аналітично-розрахункового характеру на певну тему;
- г) це письмовий огляд наукових та інших джерел з обраної теми або стислий виклад у письмовому вигляді змісту наукової праці

43. Цитата – це:

- а) узагальнююча характеристика книги або статті, що може містити їх короткий зміст та оцінку і слугує для орієнтування в пошуках потрібного матеріалу;
- б) дослівно відтворений фрагмент першоджерела з указівкою на автора, повну назву його роботи, місце, рік видання і сторінку;
- в) коротка критична оцінка наукової доповіді, статті, реферату, наукової роботи, лекції;
- в) це письмовий огляд наукових та інших джерел з обраної теми або стислий виклад у письмовому вигляді змісту наукової праці

44. Рецензія – це:

- а) узагальнююча характеристика книги або статті, що може містити їх короткий зміст та оцінку і слугує для орієнтування в пошуках потрібного матеріалу;
- б) дослівно відтворений фрагмент першоджерела з указівкою на автора, повну назву його роботи, місце, рік видання і сторінку;
- в) коротка критична оцінка наукової доповіді, статті, реферату, наукової роботи, лекції;
- г) це письмовий огляд наукових та інших джерел з обраної теми або стислий виклад у письмовому вигляді змісту наукової праці

45. Анотація – це:

- а) узагальнююча характеристика книги або статті, що може містити їх короткий зміст та оцінку і слугує для орієнтування в пошуках потрібного матеріалу;
- б) дослівно відтворений фрагмент першоджерела з указівкою на автора, повну назву його роботи, місце, рік видання і сторінку;
- в) коротка критична оцінка наукової доповіді, статті, реферату, наукової роботи, лекції;
- г) це письмовий огляд наукових та інших джерел з обраної теми або стислий виклад у письмовому вигляді змісту наукової праці

КЛЮЧ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
а	а	б	а	в	б	г	в	а	б	в	в	в	в	в

16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
в	б	в	а	а	а	а	б	в	г	в	г	б	в	в

31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
а	в	а	б	в	б	г	в	а	а	б	в	б	в	а

ГЛОСАРІЙ

Авторитет викладача (лат. *adaptation* – *приспосовувати*) – інтегральна характеристика професійної, педагогічної та особистісної позиції викладача у колективі, яка виявляється у процесі взаємовідносин з колегами та студентами і впливає на результативність навчально-виховного процесу.

Акредитація – процедура надання вищому навчальному закладу певного типу права провадити освітню діяльність, пов'язану зі здобуттям вищої освіти та кваліфікації, відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Анотація (лат. *annotatio* – *зауваження, примітка*) – коротка (10-20 рядків) узагальнююча характеристика книги або статті, що може містити їх короткий зміст та оцінку і слугує для орієнтування в пошуках потрібного матеріалу.

Аспірант (від лат. *aspirans* – *той, що до чогось прагне*) – особа, яка готується до наукової чи викладацької роботи у вищій школі і науково-дослідних інститутах.

Атестація – процедура перевірки можливостей фізичної особи виконувати роботи з відповідних спеціалізацій. А. є основною формою державного контролю за діяльністю навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування, типу та форм власності.

Бакалавр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула базову вищу освіту, фундаментальні й спеціальні уміння.

Бесіда – розмова, обмін думками між двома чи кількома особами. У педагогіці – метод навчання, за якого викладач за допомогою вміло поставлених запитань спонукає студентів до відтворення набутих раніше знань,

самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу.

Виробнича практика – це процес застосування та закріплення теоретичних знань на виробництві з метою набуття науково-виробничого досвіду, придбання практичних навичок, а також відпрацювання основних питань дипломного проектування.

Вища освіта – рівень освіти, який здобувається особою у вищому навчальному закладі в результаті послідовного, системного та цілеспрямованого процесу засвоєння змісту навчання, який ґрунтується на повній загальній середній освіті й завершується здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації.

Вищий навчальний заклад – освітній, освітньо-науковий заклад, який заснований і діє відповідно до законодавства про освіту, реалізує відповідно до наданої ліцензії освітньо-професійні програми вищої освіти за певними освітніми та освітньо-кваліфікаційними рівнями, забезпечує навчання, виховання та професійну підготовку осіб відповідно до їх покликання, інтересів, здібностей та нормативних вимог у галузі вищої освіти, а також здійснює наукову та науково-технічну діяльність.

Державний стандарт освіти – сукупність норм, які визначають вимоги до освітнього (кваліфікаційного) рівня.

Дипломна робота (дипломний проект) – заключна робота навчально-дослідного характеру, яка виконується студентами, що закінчують університети чи інші вищі навчальні заклади.

Дисертація (*лат. dissertation – розвідка, дослідження*) – наукова праця, підготовлена для прилюдного захисту на здобуття вчених ступенів доктора філософії і доктора наук.

Диспут (як метод навчання і виховання) (*лат. disputo – міркувати, сперечатися*) – спір на наукову, літературну чи іншу тему, колективне обговорення питань, що хвилюють.

Діяльність викладача – різновид професійної науково-педагогічної діяльності, яка орієнтована на різнобічну професійну підготовку, розвиток і виховання студентів.

Діяльність студента – форма пізнавальної і практичної активності студента, спрямована на розвиток особистості, підготовку до виконання професійних завдань і функцій, опанування необхідного для цього системою знань, умінь і навичок.

Дослідна робота – метод навчання, що передбачає пошукові завдання і проекти, які дають змогу індивідуалізувати навчання, розширити обсяг знань студентів.

Елективний курс – дисципліни за вибором.

Есе – (фр. *essai* – спроба, намір, начерк) – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію, висвітлює індивідуальні думки та висловлювання щодо конкретного наукового питання і не претендує на вичерпне та визначальне тлумачення теми.

Залік – одна з форм перевірки знань студентів ВНЗ.

Зміст освіти – це науково обґрунтована система дидактичного і методичного оформлення процесу формування знань, вмінь і навичок, а також досвіду творчої діяльності особистості у відповідності з освітнім рівнем.

Індивідуальне навчальне заняття – форма навчання, що проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальний навчальний план студента – нормативний документ, за яким здійснюється його навчання з урахуванням вимог ОПП відповідного рівня підготовки та особистих освітньо-професійних інтересів і потреб студента.

Інновація освіти – цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікації цілей або каналів навчання;

впровадження нових технологій у систему навчання.

Іспит – форма підсумкової перевірки та оцінювання академічних досягнень студентів.

Кваліфікаційна характеристика – основні вимоги до професійних якостей, знань і умінь фахівця, необхідні для успішного виконання професійних обов'язків.

Кваліфікація – рівень підготовленості, майстерності, ступінь готовності до виконання праці за визначеною спеціальністю чи посадою, що визначається розрядом, класом чи ін. атестаційними категоріями.

Колоквіум – мікро-залік – це вид аудиторного чи позааудиторного заняття, де здійснюється обов'язкове опитування за однією чи декількома найбільш важливими темами, розділам навчального предмета.

Конспектування – це стислий письмовий виклад прочитаного матеріалу, лекції, статті.

Консультація – форма навчання, у процесі якої студент отримує відповіді на конкретні запитання або пояснення складних для самостійного осмислення проблем.

Компетентність – знання, уміння, навички та досвід, які формують професійні властивості фахівця на достатньому рівні для якісного виконання ним професійних функцій.

Компетентнісний підхід – оцінка підготовленості фахівців певного освітньо-кваліфікаційного рівня до професійної діяльності на основі наявності в них визначених стандартами компетенцій.

Курсова робота – це самостійно виконане навчально-наукове дослідження аналітично-розрахункового характеру на певну тему.

Лабораторні роботи (від лат. *labor* – труднощі, робота; *laboro* – трудитися, працювати, долати труднощі, турбуватися) – один з видів самостійної навчальної роботи студентів, яка проводиться за завданням

викладача із застосуванням навчальних приладів, інструментів, матеріалів, установок та інших технічних засобів.

Лекція (лат. *lectio* – читання) – це стрункий, логічно завершений науково обґрунтований, послідовний і систематизований виклад певної наукової проблеми.

Лекція бінарна – лекція, яка передбачає проблемний виклад матеріалу в діалозі двох викладачів, що моделює реальні ситуації обговорення теоретичних і практичних питань двома дослідниками.

Лекція вступна – лекція, що дає загальне уявлення про завдання і зміст навчальної дисципліни, розкриває її структуру і логіку, показує її взаємозв'язок з іншими предметами.

Лекція заключна – лекція, що передбачає підведення підсумків вивченого матеріалу з певної навчальної дисципліни, виділення вузлових питань і зосередження уваги на практичному значенні здобутих знань для подальшого навчання.

Лекція із задалегідь запланованими помилками – лекція, що передбачає вкраплення у її текст певної кількості задалегідь підібраних помилок змістового, методичного характеру, які студенти повинні виявити.

Лекція проблемна – лекція, що передбачає засвоєння нової інформації шляхом її «відкриття».

Лекція-візуалізація – лекція, на якій перетворюють у візуальну форму усну інформацію, використовуючи такі демонстраційні матеріали, які не тільки доповнюють слова, а й самі виступають змістовними повідомленнями.

Лекція-прес-конференція – лекція, зміст якої будують на основі отриманих лектором запитань від студентів, інтерв'ювання його або студентів, що виконують роль «академіків», «дослідників», «фахівців-практиків» тощо.

Магістр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра (або спеціаліста) здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для виконання професійних завдань та обов'язків (робіт) інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Магістерська робота – це самостійна науково-дослідницька праця кваліфікаційного характеру, що виконується з метою виявлення освітньої та наукової кваліфікації магістранта, його вміння самостійно здійснювати науковий пошук і розв'язувати конкретні теоретичні й практичні завдання професійного характеру, зокрема й ті, що стосуються науково-педагогічної діяльності.

Методика навчального предмета – галузь педагогічної науки, яка досліджує закономірності вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Міністерство освіти і науки України – центральний орган виконавчої влади, до компетенції якого входить реалізація державної політики в сфері освіти та науки, координація освітньої діяльності, догляд за дітьми шкільного віку, дошкільна, шкільна та університетська освіта, навчання дорослих, дослідження.

Модульно-рейтингове навчання – навчання цілісними, логічно впорядкованими і обґрунтованими частинами (модулями).

Навчальний графік – це інформаційно-розпорядчий документ, який визначає порядок і терміни проведення всіх видів навчальних занять у відповідності до навчального плану.

Навчальний план – нормативний документ вищого навчального закладу, який складається на підставі

освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю.

Навчальна програма– це нормативний документ, який визначає зміст дисципліни, методи аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи студентів, форми контролю знань, а також відповідні літературні джерела для досягнення високої продуктивності навчального процесу.

Навчальний процес – система організації навчально-виховної роботи, в основу якої покладена органічна єдність викладання і учіння, спрямована на досягнення результатів навчання, виховання і розвитку студента.

Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань. Основними її формами є фундаментальні та прикладні наукові дослідження.

Наукова організація праці викладача (НОПП) – це система заходів, спрямована на систематичне і безперервне вдосконалення умов праці викладача та студентів, тобто на забезпечення максимальної ефективності навчання і виховання студентів на основі раціонального використання часу, зусиль як педагога, так і студента.

Наукова стаття– один із основних видів оперативної інформації про нові наукові дослідження з наукової тематики. Вона містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює окреме конкретне питання, фіксує науковий пріоритет автора, робить матеріал надбанням широкої спільноти фахівців.

Науковий результат – нове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях наукової інформації у формі звіту,

наукової праці, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття тощо.

Освіта – процес і результат засвоєння систематичних знань, умінь та навичок; необхідна умова підготовки людини до життя й праці.

Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки фахівців– це перелік нормативних і вибіркових навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ)– це основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків.

«Портфоліо» – це метод, призначений для систематизації результатів самостійної роботи студентів, узагальнення, поглиблення і розширення знань, отриманих на аудиторних заняттях.

Педагогічний досвід –практика педагогічної діяльності людини і її результат, який виявляє рівень опанування її об'єктивними закономірностями.

Педагогічна майстерність –характеристика високого рівня педагогічної діяльності, що ґрунтується на високому професійному рівні педагога, його загальній культурі та педагогічному досвіді.

Педагогічна техніка – сукупність раціональних засобів, особливостей поведінки і професійних умінь педагога, спрямованих на ефективну реалізацію педагогічних впливів на особистість студента та студентську спільноту.

Педагогічний процес (лат. *processus* – просування вперед) – спеціально організована, цілеспрямована взаємодія педагогів і вихованців, метою якої є вирішення

освітніх проблем, виховання і розвиток особистості.

Педагогічний такт – почуття міри в застосуванні педагогічного впливу на вихованців, коли оптимально враховуються умови ситуації, її соціальні та педагогічні наслідки, особливості особистості вихованця.

Практикум (грец. *praktikos* – активний, діяльний) – вид лабораторної роботи, що проводиться після вивчення великих розділів курсу. Має повторювальний і узагальнюючий характер.

Практичні заняття (грец. *practicos* – діяльний) – форма навчального заняття, на якому педагог організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує уміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання відповідно поставлених завдань.

Програма навчання – перелік курсів, необхідних для надання студенту кваліфікації вищої освіти. Визначає напрями навчання і необхідні для отримання кваліфікації вимоги.

Професійна придатність – відповідність індивідуальних рис, структури психічних і психофізіологічних особливостей людини вимогам, які висуває певна професія до рівня їхнього розвитку і які необхідні для досягнення суспільно прийнятної ефективності у певній професії.

Професіонал – працівник, який має високий рівень теоретичної підготовки і сформованості системи узагальнених умінь та навичок для роботи за обраною професією. Критерієм підготовленості П. є його здатність виконувати роботу (професійну діяльність) різної складності відповідно до прийнятих норм.

Рефервання (від лат. *refero* – повідомляю) – це письмовий огляд наукових та інших джерел з обраної теми або стислий виклад у письмовому вигляді змісту наукової праці.

Рецензія (лат. *recensio*– огляд, обстеження) – коротка критична оцінка наукової доповіді, статті, реферату, наукової роботи, лекції.

Робочий навчальний план – нормативний документ, у якому конкретизуються форми проведення навчальних занять, їх обсяг, форми і засоби проведення поточного і підсумкового контролю на кожний семестр.

Самостійні роботи– це різноманітні види індивідуальної і колективної навчально-пізнавальної діяльності студентів, які здійснюються ними на навчальних заняттях або у позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівником, але без його безпосередньої участі.

Семінар (лат. *seminarium*– розсадник) – вид практичних занять, який передбачає самостійне опрацювання студентами окремих тем і проблем відповідно до змісту навчальної дисципліни та обговорення результатів цього вивчення, представлених у вигляді тез, повідомлень, доповідей, рефератів тощо.

Сесія екзаменаційна (від лат.*session* – засідання) – період складання заліків та іспитів у вищому навчальному закладі, де запроваджено курсову або предметно-курсому систему навчання.

Спецсемінар – навчальний предмет, дисципліна, що вивчається студентами старших курсів з метою спеціалізації і передбачає оволодіння спеціальними засобами професійної діяльності в певній галузі науки або практики.

Стажування магістрантів– це комплексний процес активного, дієвого засвоєння виробничого досвіду шляхом виконання відповідних функцій і прийняття управлінських рішень на посадах, передбачених освітнім рівнем магістра.

Структурно-логічна схема підготовки – це наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки.

Тези – 1) положення, висловлені в книзі, доповіді, статті, виписані своїми словами і розміщені в логічній послідовності. 2) коротко сформульовані положення (ідеї) доповіді, статті, лекції тощо.

Творчість – продуктивна людська діяльність, що здатна породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення; передбачає наявність певних особистісних і процесуальних характеристик: здібностей, мотивів, уяви, інтуїції, умінь тощо.

Тест (англ. *test* – *випробування*) – короткочасне стандартизоване випробування, спрямоване на визначення у того, кого досліджують, показників розвитку певних психічних властивостей.

Тестовий контроль – метод навчання, який передбачає вибір студентом одного або кількох варіантів відповідей із запропонованого переліку завдань.

Університет – багатопрофільний вищий навчальний заклад, який здійснює підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації фахівців і науково-педагогічних працівників за широким спектром спеціальностей.

Цитата (лат. *cito* – *наводжу*) – дослівно відтворений фрагмент першоджерела з указівкою на автора, повну назву його роботи, місце, рік видання і сторінку. Цитування використовують для підтвердження власної думки.

Якість освітньої діяльності – сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені й передбачені потреби окремої особи або (та) суспільства.

Рекомендована література

Додаткова: 5, 7, 28, 33, 35

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С.Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І.М.Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Кузьмінський А. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / А. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
4. Нагаєв В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / В.М.Нагаєв. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
5. Ортинський В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / В.Л.Ортинський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
6. П'ятницька В. Основи наукових досліджень у вищій школі / В. П'ятницька, І. Позднякова – К.: Центр навч. літ-ри, 2003. – 116 с.
7. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / [Курлянд З.Н., Хмельюк Р.І., Семенова А.В. та ін.]; за ред. З.Н.Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – 399 с.
8. Перспективні освітні технології: науково-методичний посібник / За ред. Т.С.Сазоненко. – К.: Гопак, 2000. – 560 с.
9. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О.О. Резван. – Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. – 152 с.
10. Слепкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З.Слепкань. – К.: НПУ, 2005. – 239 с.

11. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
12. Ушкаренко В. Організація самостійної роботи студентів /В.О.Ушкаренко, Н.Д. Смолієнко, І.В.Осадчук, Т.І.Виноградова. – Херсон: Айлант, 2005. – 96 с.
13. Фіцула М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник /М.М.Фіцула. – К.: Академвидав, 2006. – 351 с.
14. Цехмістрова Г. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / Г.С.Цехмістрова. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 240 с.
15. Якса Н. Основи педагогічних знань: навч. посібник / Н.Якса. – К.: Знання, 2007. – 357 с.

Додаткова

1. Аузіна А. Система комплексної діагностики знань студента / А.О.Аузіна, Г.Г.Голуб, А.М.Возна. – Львів, 2002. – 38 с.
2. Березівська Т. Педагогічні умови ефективності семінарських занять (у вузі) / Т.С.Березівська // Вісник ЧДУ. Педагогічні науки. – 2002. – Вип. 41.– С. 9 – 14.
3. Буркова Л. Технології в освіті // Рідна школа. – лютий. – 2001. – С. 18 – 19.
4. Бутенко В. Шляхи удосконалення навчально-виховного процесу у вищій школі /В.Г.Бутенко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки і психології: зб. наук. праць ХНТУ. – Вип. 2 (7). – Херсон, 2012. – С. 289 – 293.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови /Уклад. і гол. ред. В.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.

6. Власенко О. Педагогічна діяльність викладача вищої школи: теоретичний аспект / О.О.Власенко // Таврійський вісник освіти. – 2014. – № 3 (47). – С. 73 – 78.
7. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
8. Дубасенюк О. Уровадження освітніх інновацій в системі вищої освіти / О.А.Дубасенюк // Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. – 444 с.
9. Дудікова Л. Науково-дослідницька діяльність студентів як складова індивідуалізації навчального процесу / Л.В.Дудікова // Педагогічний альманах. – 2012. – Вип. 16. – С. 126 – 130.
10. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О.Моляко, О.Л.Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с.
11. Коваленко О. Проблеми методичної підготовки викладачів спеціальних дисциплін / О.Є.Коваленко // Педагогіка і психологія. – 1996. - № 4. – С. 173 – 176.
12. Козак Л. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі / Л.В.Козак // Освітологічний дискурс, 2014. - № 1 (5). – С. 95 – 104.
13. Кушнір В. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В.Кушнір, Г.Кушнір, Н.Рожкова // Рідна школа. – 2012. - № 6 (990). – С. 3 – 8.
14. Кушніренко Н. Наукова обробка документів: підручн. / Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К – К.: Вікар, 2003. – 320 с.
15. Лекції з педагогіки вищої школи: навчальний посібник / за ред. В.І.Лозової. – Харків: «ОВС», 2006. – 496 с.

16. Лігум Ю. Якість освіти і новітні технології навчання в контексті інтеграції в європейський освітній простір / Ю.С.Лігум // Педагогіка і психологія, 2011. – № 2. – С. 22 – 27.
17. Лозниця В. Форми організації навчання у вищій школі / В.Лозниця // Психологія і педагогіка. – К., 2000. – С. 280 – 298.
18. Мирошник О. Педагогічна майстерність: теорія і практика професійного становлення майбутнього вчителя / О. Мирошник, Н. Тарасевич // Витоки педагогічної майстерності. – 2012. – Вип. 9. – С. 136 – 140.
19. Мороз О. Науково-дослідна робота студентів / О. Мороз. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2001. – 320 с.
20. Ніколаєва Л. Теоретичні аспекти науково-дослідницької діяльності студентів магістратури / Л. Ніколаєва // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2011. - № 4 (Ч. 2). – С. 178 – 184.
21. Оцінка знань студентів та якості підготовки фахівців (методичні та методологічні аспекти): навч. посіб. / А.Й.Ягодзінський, А.О. Муромцева, Л.В.Іванова. – К.: ІЗМН, 1997. – 216 с.
22. Половенко О. Управління розвитком творчого потенціалу педагога / О.В.Половенко, А.І.Постельняк // Методист. – 2012. – № 1 – 2 (73 – 74). – С. 1 – 28.
23. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2004. – 48 с.
24. Попова Г. Тренінг як засіб підвищення рівня педагогічної майстерності викладачів ВНЗ / Г.В.Попова // Наукові записки НДУ ім. М.Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2013. - № 2. – С. 90 – 94.

25. Прокопів Л. Інформаційні технології в педагогіці: методичні рекомендації до самостійної роботи / Л.М.Прокопів. – Івано-Франківськ, 2013. – 60 с.
26. Рогальська Н. Педагогічний супровід наукової діяльності студентів / Н.В.Рогальська. – Умань: ВЦ «Софія», 2007. – 102 с.
27. Ромащенко І. Науково-дослідницька діяльність студентів як засіб забезпечення якості освіти / І. Ромащенко // Молодь і ринок. – 2014. – № 6 (113). – С. 18 – 21.
28. Семигіна Т. Словник із соціальної політики. – К.: Вид-дім “Києво-Могилянська академія”, 2005. – 253 с.
29. Сергієнко С. Основи організації та перспективи розвитку студентської науки / С. Сергієнко, В. Прус // Вища школа. – 2007. – № 4. – С. 35 – 39.
30. Сисоєва С. Основи педагогічної творчості: підручник / С.О.Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с.
31. Сікорський П. Кредитно-модульна технологія навчання / П.І.Сікорський. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 127 с.
32. Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі / О.Січкарук. – К.: Тансоа, 2006. – 88 с.
33. Словник іншомовних слів / Уклад.: С.Морозов, Л.Шкарапута. – К.: Наук. думка, 2000. – 680 с.
34. Соколова І. Технологія організації методичної роботи у вищому закладі освіти /І.В.Соколова // Педагогічні технології у неперервній професійній освіті. – К.: ВПОЛ, 2001. – С. 440 – 457.
35. Соціолого-педагогічний словник /За ред. В.Радула. – К.: “ЕксОб”, 2004. – 304 с.
36. Степанець І. Історична ретроспектива організації та змісту й загальні основи науково-дослідницької діяльності в системі вищої педагогічної

освіти / І.О.Степанець // Збірник наукових праць. – Харків ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2011. – Вип. XXV. – С. 155 – 163.

37. Стеценко В. Організація практичної підготовки студентів у магістратурі / В.В.Стеценко // Нові технології навчання: науково-методичний збірник. – К.: Науково-методичний центр вищої освіти, 2004. – Вип. 37. – С. 37 – 43.

38. Сущенко Л.О. Методика формування дослідницьких умінь майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: результати дослідження / Л.О.Сущенко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2013. – № 4 (30). – С. 301 – 309.

39. Тевлін Б. Актуалізація і розвиток потенціалу педагогічних працівників /Б. Тевлін // Школа. – 2007. – № 1. – С. 17 – 22.

40. Хрипков Є. Управління навчальним закладом /Є.М.Хрипков. – К.: Знання, 2006. – 365 с.

41. Цехмістрова Г. Методологічне обґрунтування проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах / Г.С.Цехмістрова // Проблеми освіти. – К., 2001. – Вип. 24. – С. 14 – 25.

42. Швець Є. Організація поточного і підсумкового контролю знань студентів при модульно-рейтинговій технології навчання /Є.Я.Швець, Д.Є.Швець // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2010. – Вип. 42. – С. 227 – 235.

43. Шейко В. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: [підручник] / В.М.Шейко, Н.М.Кушнарєнко. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2004. – 307 с.

44. Шишка Р. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт: навчальний посібник / Р.Б.Шишка. – Харків: Еспада, 2007. – 368 с.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Структура програми навчального курсу.....	6
Розділ I. Теоретичний змістовий модуль 1.....	7
Розділ II. Практичний змістовий модуль 2.....	11
Розділ III. Самостійна робота.....	22
Програмові вимоги до екзамену.....	28
Зразки тестового контролю знань	31
Глосарій.....	47
Список використаних джерел.....	58

Навчальне видання

Вікторія Стинська

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Методичні рекомендації

Підписано до друку 22.03.2016 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний
Обл.-вид. арк. 2,0

Наклад 100. Зам. 29

Видавництво «НАІР», м. Івано-Франківськ,
вул. Височана, 18
Тел. 8-03422-50-57-82, 8-0504336793

Свідоцтво про внесення об'єкта видавничої справи до
державного реєстру видавців, виробників і
розповсюджувачів видавничої продукції від 12.11.2011 р.